

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено на засіданні кафедри
маркетингу, комерційної діяльності та
економічної теорії, протокол від

12 вересня 2022 р. № 1

ФІНАНСИ
Силабус
2022/2023 навч. рр.

Галузь знань – 07 «Управління і адміністрування»
Спеціальність – 075 маркетинг
Освітні програми – маркетинг
Освітній рівень – перший (бакалавр)
Кількість кредитів ЄКТС – 4 (120 годин)

Спікер курсу – Карачарова К.А. (канд. економ. наук, доцент)
Контакти: 38 (057) 730-10-94, e-mail: karacharova@kart.edu.ua

Час та аудиторія проведення занять: згідно розкладу –
<http://rasp.kart.edu.ua/>
Веб сторінка курсу: <http://do.kart.edu.ua/>
Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

Розвиток економіки в країні значною мірою залежить від того, наскільки розвинута та ефективно функціонує фінансова система, від ступеня економічної обґрунтованості прийнятих рішень, в тому числі в галузі фінансів, від рівня професійної підготовки фахівців, що здатні вирішувати актуальні проблеми у фінансовій сфері. В умовах глобалізації для країн відкриваються нові можливості для економічного піднесення їх економік шляхом збільшення експортно-імпортних операцій, зростання потоків грошових ресурсів у вигляді інвестицій, кредитування тощо. Одночасно глобалізаційні процеси є небезпечними, оскільки збільшують залежність національних економік від світової економічної кон'юнктури. Це підвищує роль фінансів як ефективного регулятора всіх аспектів економічного життя суспільства.

Дисципліна «Фінанси» посідає важливе місце серед навчальних предметів, які формують фахівця фінансового профілю. Потреба у кваліфікованих фахівцях у фінансовій сфері є очевидною як на макрорівні, так і на мікрорівні. Саме тому курс «Фінанси» є одним із системотворчих у процесі формування фінансиста, який має теоретичне, методичне і одночасно прикладне значення і вивчається на I та III курсах університету та орієнтоване на засвоєння слухачами бакалаврських програм сучасної фінансової системи на підставі нових концепцій та програм Уряду.

Курс має на меті сформувати та розвинути наступні компетентності студентів:

Заплановані загальні компетентності (ЗК), спеціальні (фахові) компетентності (СК), результатами навчання (ПР):

ЗК1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3 Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій, пакетів прикладних програм, економіко-математичних методів та моделей з метою пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4 Здатність до навчання, адаптації, креативності, генерування ідей та дій в новій ринковій ситуації, у тому числі, кризової

ЗК5 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ЗК6 Здатність до проведення маркетингових та економічних досліджень на відповідному рівні метою обґрунтування управлінських рішень.

ЗК7 Здатність діяти соціально-відповідально на основі етичних принципів, прагнення до збереження довкілля

СК1 Здатність щодо визначення та ідентифікації концептуальних характеристик загально економічних процесів та оцінювання їх впливу на маркетингову діяльність суб'єктів господарювання за допомогою фінансових методів та моделей.

СК2 Здатність проводити маркетингові дослідження ринків товарів та послуг, інтерпретувати їх результати з метою обґрунтування управлінських рішень за допомогою фінансових методів та моделей.

СК3 Здатність аналізувати поведінку споживачів за допомогою фінансових методів та моделей та використовувати результати аналізу в маркетинговому просуванні продуктів, послуг та ідей.

СК4 Здатність щодо дослідження конкурентоспроможності продукції та підприємства в цілому та розробки заходів з її підвищення за допомогою фінансових методів.

СК5 Здатність щодо визначення потреб клієнтів за допомогою ринкових досліджень та зі застосування фінансових методів.

СК6 Здатність щодо використання новітніх інформаційних технологій в маркетинговій

діяльності підприємств за допомогою фінансових методів.

СК7 Здатність визначати вплив функціональних областей маркетингу на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів.

ПР1 Застосовувати знання методів наукового пізнання, аналізу та синтезу, методів фінансів в наукових дослідженнях та практичній діяльності підприємств.

ПР2 Застосовувати набуті загальнонаукові та фундаментальні знання для розв'язання практичних завдань у сфері маркетингу.

ПР3 Використовувати цифрові інформаційні та комунікаційні технології, економетричні методи моделювання, а також програмні продукти, необхідні для належного провадження маркетингової діяльності та практичного застосування маркетингового інструментарію.

ПР4 Оцінювати та аналізувати стан та закономірності розвитку міжнародного середовища за допомогою фінансових методів.

ПР5. Визначати способи аналізу й передбачення ринкових явищ та процесів на основі застосування фундаментальних принципів, теоретичних знань, знань з фінансів і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.

ПР6. Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію.

ПР7 Показати знання сучасних методів обробки маркетингової інформації, програмного забезпечення та вміння використовувати їх для рішення практичних маркетингових завдань.

ПР8 Визначати функціональні області маркетингової діяльності ринкового суб'єкта та їх взаємозв'язки в системі управління, розраховувати відповідні показники, які характеризують результативність такої діяльності зі застосуванням фінансових методів.

Чому ви маєте обрати цей курс?

*Нажити багато грошей- хоробрість,
зберегти їх- мудрість, а вміло витратити-
мистецтво..*

Б. Авербах,
один з найвпливовіших теоретиків
менеджменту ХХ ст.

Фінансова наука – це наукова діяльність, яка виявляється у дослідженнях теоретичних засад і практичних основ функціонування фінансів в певних умовах, розробці концепцій, гіпотез, теорій та методологій. .

Без фінансів неможливе функціонування держави і діяльність юридичних та фізичних осіб, оскільки саме вони забезпечують вартісний рух створеного у суспільстві валового внутрішнього продукту (ВВП), відображаючи досить складні відносини, що виникають

при цьому. Головним їхнім призначенням є забезпечення кожної фізичної особи, кожного суб'єкта підприємництва, кожної державної структури, а отже і суспільства загалом, достатніми для здійснення їх діяльності грошовими коштами.

«Фінанси» як навчальна дисципліна дає студентам теоретичні та практичні знання з питань виходу держави з економічної кризи, дає пояснення щодо створення правової і нормативної основи нової господарської системи, забезпечення нормального функціонування економіки, оздоровлення фінансів, скорочення бюджетного дефіциту, підтримки підприємництва та малого бізнесу, а також підприємств залізничного транспорту.

Дана дисципліна є цікавою і необхідною також для студентів інших спеціальностей, оскільки економічна політика держави, ринкове регулювання всіх сфер економічного життя суспільства відбувається при активній участі кожного з нас. Тому знання основ організації фінансової системи та формування грошових коштів є корисним не лише в професійній діяльності, а й в повсякденному житті будь-якої людини.

Організація навчання

Курс «Фінанси» посідає важливе місце у навчальному процесі, оскільки дає методичні знання і практичне вміння. Він має зв'язок з такими дисциплінами, як «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Гроші і кредит» та ін.

Курс супроводжується текстовим навчальним матеріалом, презентаціями та груповими завданнями. При викладанні дисципліни для активізації навчального процесу на практичних заняттях передбачено застосування сучасних навчальних технологій, таких, як міні-лекції, кейс-технології, семінари-дискусії, ділові ігри та ситуаційні завдання. Проведення практичних занять із застосуванням методу аналізу конкретних ситуацій має відмінності від традиційних занять тим, що в його основі лежить аналіз ситуації з виявленням реальної соціальної проблеми, яка може не мати однозначного вирішення.

Для опанування матеріалу дисципліни, окрім лекційних, практичних, семінарських занять, тобто аудиторної роботи, значну увагу слід приділити самостійній роботі студентів за такими видами: вивчення додаткової літератури; робота із законодавчими та нормативними матеріалами; робота у мережі Інтернет; підготовка до занять. В індивідуальних завданнях міститься перелік тематичних оглядів, які найбільш широко розкривають проблематику тем з дисципліни «Фінанси». Опрацювання тематичних оглядів, які обираються студентами самостійно, дозволить поглибити та розширити їхні знання у фінансовій сфері.

Фінанси / схема курсу

Поміркуй	Лекції	Виконай
	Практичні заняття	
	Довідковий матеріал	
	Презентації	
	Обговорення в аудиторії	
	Групові завдання	
	Самостійна робота	
	Індивідуальні консультації	
	Іспит	

Сфера реалізації набутих знань і вмінь в майбутній професії

Знання та вміння, набуті при вивченні дисципліни «Фінанси» студенти зможуть

застосувати, працюючи у державних установах, підприємствах різних форм власності й видів економічної діяльності, зокрема у структурних підрозділах Укрзалізниці. Вони можуть бути використані випускниками на посадах менеджерів у фінансових організаціях, фінансових консультантів, експертів, економістів, держслужбовців профільних установ.

Теми курсу

Змістовий модуль 1 Загальнотеоретичні основи фінансів

ТЕМА 1 Сутність фінансів їх функції і роль

ТЕМА 2 Фінансова система

ТЕМА 3 Фінансова політика і фінансовий механізм

ТЕМА 4 Фінанси господарських суб'єктів

ТЕМА 5 Державні фінанси

ТЕМА 6 Податки і податкова система

ТЕМА 7 Бюджет і бюджетна система

Змістовий модуль 2 Управління діяльністю банку

ТЕМА 8 Доходи і видатки держбюджету

ТЕМА 9 Місцеві фінанси

ТЕМА 10 Державні цільові фонди

ТЕМА 11 Державний кредит і державний борг

ТЕМА 12 Страхування і страховий ринок

ТЕМА 13 Фінансовий ринок

ТЕМА 14 Міжнародні фінанси

Ресурси курсу

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

2. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456-VI. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

3. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Режим доступу: <https://docs.dtkr.ua/ua/doc/1011.47.0>

4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР. Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/zn_19970521_280_.html

5. Закон України «Про страхування» від 7.03.1996 р. № 85/96-ВР. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>

6. Закон України «Про цінні папери та фондову біржу» від 23.02.2006 № 3480-IV. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

7. Радіонов Ю.Д. Причини і наслідки неефективного використання міжбюджетних трансфертів / Ю.Д. Радіонов // Економіка України.– 2013.– № 3.– С. 59–70.

8. Яценко Ю.О. Окремі аспекти впровадження програмно-цільового методу у бюджетний процес на рівні місцевих бюджетів / Ю.О. Яценко // Фінанси України.– 2013.– № 7.– С. 44–77.

9. Ярош О.Б. Економічні ризики у сфері державної тарифної політики на послуги ЖКГ / О.Б. Ярош, О.Б. Пушкарьова // Економіка України.– 2013.– № 11.– С. 76–83.

10. Карачарова К.А. Конспект лекцій з дисципліни «Фінанси» 1 частина – Х.: УкрДАЗТ, 2013. – 108 с.

11. Карачарова К.А. Конспект лекцій з дисципліни «Фінанси» 2 частина – Х.: УкрДАЗТ, 2014. – 78 с.

12. Карачарова К.А. Конспект лекцій з дисципліни «Фінанси» для студентів економічних спеціальностей всіх форм навчання – Х.: УкрДУЗТ, 2015. – 70 с.

13. Карачарова К.А. «Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни фінанси для студентів економічних спеціальностей усіх форм навчання» / К.А. Карачарова // – Х. : УкрДУЗТ, 2017. – 49 с.

14. Карачарова К.А. Методичні вказівки до самостійного вивчення дисципліни «Фінанси» для студентів економічних спеціальностей всіх форм навчання/ К.А. Карачарова // – Х. : УкрДУЗТ, 2015. – 41 с.

15. Фінанси: підручник/ І.Ю. Зайцева, К.А. Карачарова – Х. : УкрДУЗТ, 2017. – 224 с.

16. Карачарова К.А. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з дисципліни «Фінанси» для студентів економічних спеціальностей всіх форм навчання/ К.А. Карачарова // – Х. : УкрДУЗТ, 2015. – 28 с.

17. Карачарова К.А. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни «Фінанси» для студентів економічних спеціальностей всіх форм навчання/ К.А. Карачарова // – Х. : УкрДУЗТ, 2015. – 18 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті

- 1 <http://metod.kart.edu.ua/> (Електронний портал УкрДУЗТ)
- 2 <http://portal.rada.gov.ua> (Офіційний портал Верховної Ради України);
- 3 <http://kmu.gov.ua> (Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України (КМУ));
- 4 <http://minfin.gov.ua> (Міністерство фінансів [України](#)).

Додатковий матеріал та посилання на електронні ресурси доступні на сайті Університету у розділі «дистанційне навчання» поряд із питаннями, над якими необхідно поміркувати під час підготовки для обговорення в аудиторії. Необхідна підготовка повинна бути завершена до початку наступної лекції.

Правила оцінювання

Методи контролю: усне опитування, поточний контроль, модульний контроль (тести), підсумкове тестування, іспит.

При оцінюванні результатів навчання керуватися Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ. (<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf>)

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання.

Принцип формування оцінки за модуль у складі залікових кредитів I і II за 100-бальною шкалою показано у таблиці, де наведена максимальна кількість балів, яку може набрати студент за різними видами навчального навантаження.

Для контролю знань за практичною складовою дисципліни у вигляді письмової контрольної роботи. Письмові контрольні роботи – це ефективний метод перевірки й оцінки знань, вмінь і навичок студентів, а також їх творчих здібностей, що дає можливість у найбільш короткий термін одночасно перевірити засвоєння навчального матеріалу всіма студентами групи та визначити напрями для

індивідуальної роботи з кожним. Однорідність робіт, що виконуються студентами, дозволяє пред'являти до всіх однакові вимоги й об'єктивно оцінювати результати навчання.

Перелік питань з курсу для підготовки до виконання контрольних завдань та письмових контрольних робіт наведено у Додатку 1.

Максимальна кількість балів за модуль		
Поточний контроль	Модульний контроль (тести)	Сума балів за модуль
до 60	до 40	до 100
Поточний контроль		1 семестр
відвідування занять		до 5 включно
активність на заняттях (лекціях, практичних)		до 5 включно
виконання поточних контрольних завдань		10
виконання письмових контрольних робіт протягом модулю		20
виконання та захист самостійних робіт відповідно до варіанту		20
підсумок		60

Студент, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав змістовий модуль), має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана відповідно до встановленого терміну.

При заповненні екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX

	Незавільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F
--	---	-----	---

Команда викладачів:

Карачарова Катерина Анатоліївна

(<http://kart.edu.ua/pro-kafedru-f-ua/kolektiv-kafedri-f-ua/karacharova-f-ua>) – лектор з фінансів в УкрДУЗТ. Кандидат економічних наук з 2014 року. Дисертацію захистила у 2014 році у спеціалізованій вченій раді при Українській державній академії залізничного транспорту Міністерства освіти і науки України 08.02.04 – «Економіка та управління підприємствами (За видами економічної діяльності)». Доцент кафедри управління державними і корпоративними фінансами з 2016 р. **Напрямок наукової діяльності:** формування стратегії підприємств. Автор понад 50 наукових праць.

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на іспитах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консулюватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, вміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.

Інтеграція студентів із обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.

Доступ до матеріалів дистанційного навчання з цього курсу можна знайти за посиланням: <http://do.kart.edu.ua/>